
Eines i recursos per a prevenir i abordar les violències masclistes a la universitat

Sessió informativa
FUAB | 22 de novembre de 2024

01

El Servei d'Igualtat i Diversitat

Context

LOSU, Llei Orgànica
2/2023, de 22 de
març, del Sistema
Universitari

23 de març de 2023 - BOE

12 d'abril de 2023 –
entrega en vigor

- Les universitats han de comptar entre les seves **estructures bàsiques amb una Unitat d'Igualtat i de Diversitat** (art. 43)
- La unitat de diversitat ha de disposar d'un **servei d'atenció a la discapacitat** (art. 43)
- La unitat ha d'assessorar, coordinar i avaluar la incorporació de la **igualtat, la diversitat i la no discriminació** en les polítiques universitàries, i **d'incloure la perspectiva de gènere, la inclusió i l'antidiscriminació** en el conjunt de les funcions i activitats de la Universitat
- La unitat ha d'elaborar d'un **pla d'igualtat** negociat amb la representació de la universitat i del personal treballador, i **d'un pla d'inclusió i no discriminació** per raó de discapacitat, origen ètnic i nació, orientació sexual, identitat i expressió de gènere, o per qualsevol altra condició social o personal (art. 46)
- La unitat ha de donar suport en el disseny de protocols i mesures preventives davant les situacions de violència masclista, assetjament i **discriminació** (art. 46)
- Les universitats tenen l'obligació de realitzar els ajustos necessaris, curriculars i metodològics, en els materials didàctics, les pràctiques docents i el sistema d'avaluació per tal de garantir la igualtat d'oportunitats de l'alumnat amb discapacitat (art. 37)

Per donar compliment a la normativa, la UAB decideix unificar, en una única entitat, els serveis i unitats de la UAB que aborden específicament la Igualtat, la Inclusió i la diversitat

Fonaments de la defició i funcions del SIDI

Marc normatiu

- Llei Orgànica 2/2023, de 22 de març, del Sistema Universitari
- Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació
- Llei 15/2022, de 12 de juliol, integral per a la igualtat de tracte i la no-discriminació
- Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista
- Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual
- Llei 3/2022, de 24 de febrer, de convivència universitària
- Real Decreto 534/2024, de 11 de juny, pel qual es regulen els requisits d'accés als ensenyaments universitaris oficials de grau, les característiques bàsiques de la prova d'accés i la normativa bàsica dels procediments d'admissió

Les entitats ja existents a la UAB

- PIUNE - 1992
- UAP - 2002
- Observatori per a la Igualtat - 2005
- Unitat Psicogènere - 2014

Necessitats detectades en l'àmbit de la diversitat i inclusió

- Abordatge situacions salut mental i augment de l'alumnat amb discapacitat i trastorn d'aprenentatge
- Gestió de la diversitat a l'aula
- ...

02

El sistema sexe-gènere

Sistema sexe-gènere

D'on partim?

	Norma		Exclusió
Sexe	Mascle	Femella	Intersex
Identitat de gènere	Home	Dona	Trans, NB
Expressió de gènere	Masculí	Femení	Androgínia , “ploma”
Orientació sexual	Heterosexualitat		Homosexualitat, bisexual, etc.

Sistema sexe-gènere

Els rols de gènere

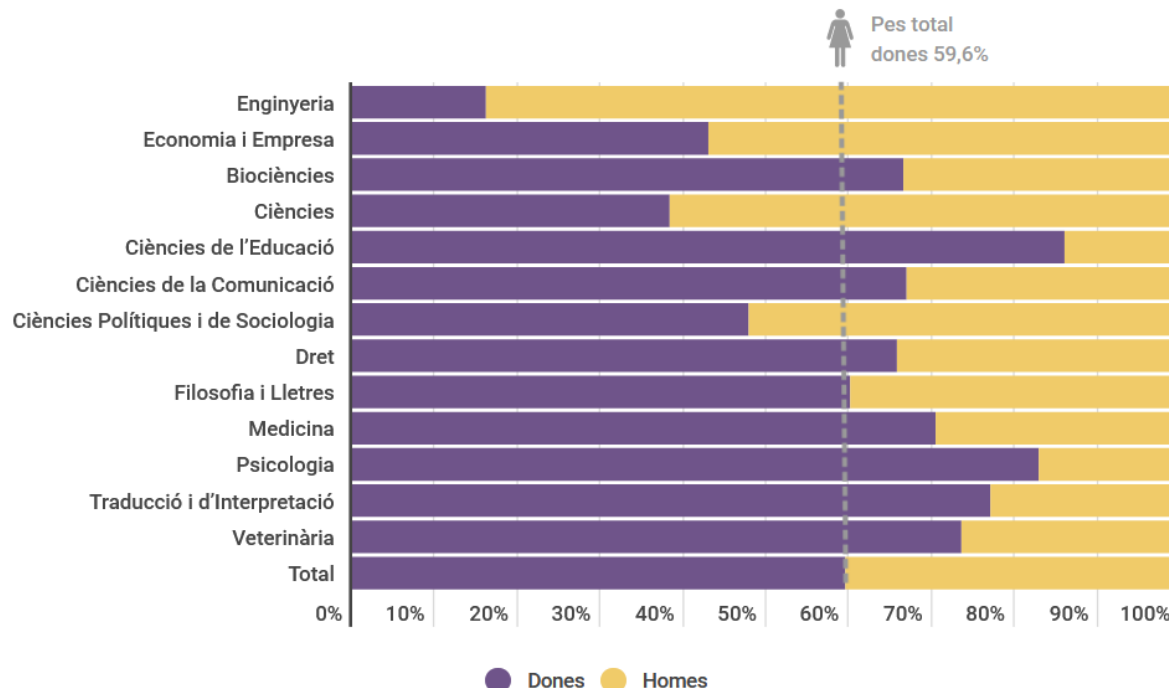
- El gènere és una **construcció sociocultural** del que s'entén com a homes i dones en el sentit social, que compren **rols, expectatives, pautes de comportament** i creació **d'identitats i subjectivitats**.
- El sistema de gènere es fonamenta en la organització de la família i **en la divisió sexual del treball (els homes fan les tasques de provisió i el treball remunerat i les dones les tasques de cura i el treball reproductiu no remunerat)** amb diferent prestigi i diferent valor d'intercanvi.
- Es un **principi estructurador de les societats, eix de privilegi i desigualtat**, basat en **relacions de poder i desigualtats** que tenen com a conseqüència un **accés desigual a recursos econòmics i simbòlics** (Scott, 1986) i una **internalització psíquica de les relacions de dominació entre allò masculí i allò femení**.

Sistema sexe-gènere

Segregació horitzontal

Distribució de l'alumnat de grau per sexe i centre docent. UAB. Curs 2016-2017

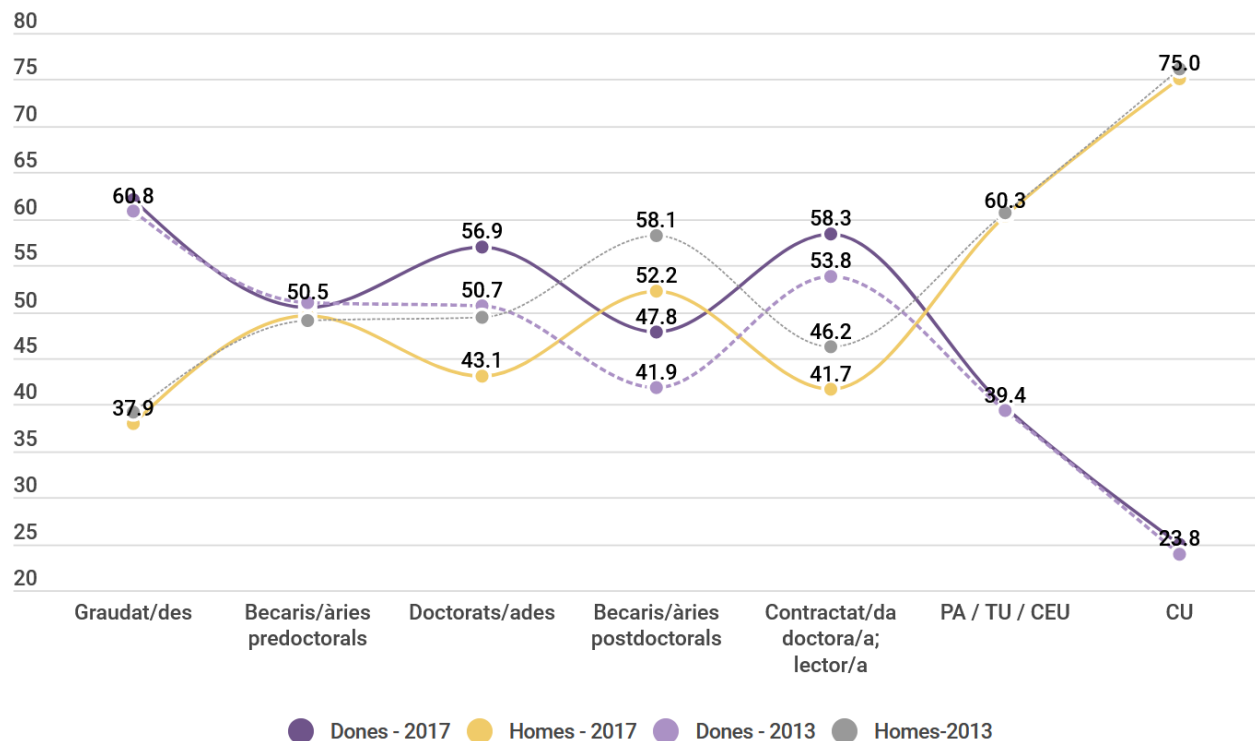

 Download data

Font: elaboració de l'Observatori per a la Igualtat a partir de les dades facilitades per l'OGID de la UAB.

Sistema sexe-gènere

Segregació vertical

 Download data

Font: elaboració Observatori per a la Igualtat a partir de les dades facilitades per l'OGID de la UAB.

03

Què són les violències masclistes?

Les violències masclistes

Què són?

- Són una **expressió de la desigualtat** en el repartiment de poder (recursos), materials i simbòlics
- Són una **forma de disciplinament** que reforça els rols de gènere (també LGBTI)
- Tothom pot exercir violència i assetjament, però en la majoria de casos els assetjadors o agressors són homes cis.
- La violència pot ser física, però també psicològica, sexual, ambiental, econòmica. Una situació de violència no acostuma a començar amb violència física.

Les violències masclistes

Tipus

1. Assetjament sexual
2. Assetjament per raó de sexe
3. Assetjament per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere o orientació sexual
4. Violència masclista dins la parella

Les violències masclistes

La violència dins la parella a la universitat

L'**11'71%** de les noies universitàries s'han sentit **obligades a realitzar pràctiques sexuals en les que no volien participar** per part de parelles o exparelles.

El **4'37%** han **estat colpejades** per part de parelles o exparelles.

El **29,79%** han viscut com les seves parelles o exparelles **les intentaven aïllar de les seves amistats**.

El **28,05%** han patit situacions de **control** (amb qui parlo, on vaig...) per les seves parelles o exparelles.

El **33,05%** han estat **insultades o vexades** per les seves parelles o exparelles.

Font: "La juventud universitaria ante la igualdad y la violència de genero". Delegación del Gobierno para la Violencia de Género. Ministerio de Salud, Servicios Sociales e Igualdad, 2012.

Les violències masclistes

La violència sexual a la universitat

El **62'5% de les dones entre 18 i 24 anys** a l'estat espanyol han patit **assetjament sexual** al llarg de la seva vida, així com el **54% de les dones amb estudis universitaris**.

L' **11,5%** de les dones entre 18 i 24 anys han patit **violència sexual** fora de la parella, la taxa més alta entre les franges d'edat.

L'11% dels homes estudiants universitaris considera que obligar algú a mantenir relacions sexuals no és violència.

Font: Macroenquesta de Violència contra la Dona 2019 (Ministerio de Igualdad, 2020)

Font: Estudi "Joventut, violència sexual i consum d'alcohol i altres drogues en el context d'oci (Universitat de Girona, 2018).

Les violències masclistes

≡ EL PAÍS

SOCIEDAD

EDUCACIÓN MEDIO AMBIENTE IGUALDAD SANIDAD CONSUMO ASUNTOS SOCIALES LAICISMO COMUNICACIÓN

VIOLENCIA MACHISTA >

Las mujeres con un máster o un doctorado son las que más tardan en denunciar violencia de género

Un nuevo estudio refleja que no existe un perfil definido de víctima aunque hay factores que contribuyen a crear un patrón, entre ellos la edad, la independencia económica o los hijos

f t s 77

♡ ✉ 🚗

04

**Protocol per prevenir i actuar contra
l'assetjament sexual, l'assetjament
per raó de sexe, orientació sexual,
identitat de gènere o expressió de
gènere, i la violència masclista
(2022)**

El Protocol

Aprovat per primer cop el 2016. El 2018 es va afegir la LGBTI-fòbia, i el 2022 es va modificar per a afegir millores en el procediment.

- Llei Orgànica 2/2023, de 22 de març, del Sistema Universitari (**obligació de tenir un Protocol**)
- Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista (**definicions**)
- Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual
- Ley 4/2023, de 28 de febrero, para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI.
- Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.
- Llei 3/2022, de 24 de febrer, de convivència universitària (**assetjament és falta molt greu**)

PROTOCOL D'ACTUACIÓ CONTRA L'ASSETJAMENT

El protocol és un mecanisme per fer front i prevenir els assetjaments sexuals, per raó de sexe, orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

QUI POT ACTIVAR-LO?

Personal treballador de la UAB

Alumnat de la UAB

Personal d'empreses externes contractades per la UAB

Persones usuàries dels serveis de la UAB

COM PUC ACTIVAR-LO?

Omplint i presentant la sol·licitut adjunta en els documents d'aquesta pàgina en un sobre tancat al Registre General de la UAB o a l'oficina de l'Observatori per a la Igualtat

El Protocol

Eixos:

- PREVENCIÓ (el Protocol s'activa molt abans de que s'iniciï un procediment)
- REPARACIÓ

Principis rectors del Protocol

- Protecció de la dignitat de les persones implicades
- Confidencialitat (*no anonimats!*)
- Diligència deguda i celeritat
- Protecció davant de possibles represàlies
- Non bis in idem

Drets de la
víctima

Drets de la
persona
denunciada

El Protocol

ÀMBIT D'ACTUACIÓ

MATERIAL

1. Assetjament sexual
2. Assetjament per raó de sexe
3. Assetjament per raó d'identitat de gènere
4. Assetjament per raó d'expressió de gènere
5. Violència masclista

SUBJECTIU

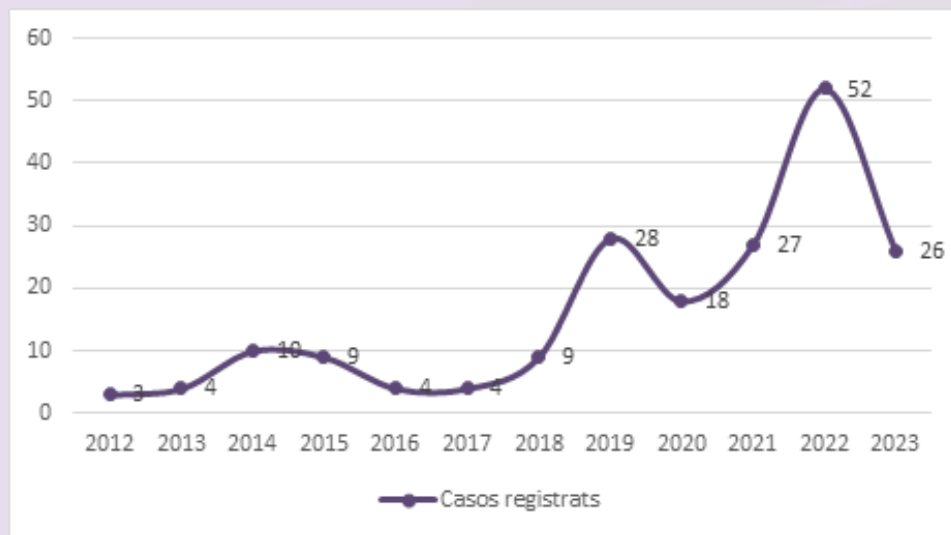
1. Alumnat de la FUAB
2. Tot el personal que tingui vinculació laboral o estatutària amb la FUAB
3. Personal d'empreses externes contractades per la FUAB*
4. Persones externes usuàries de serveis de la FUAB*

TERRITORIAL

1. Dins de les instal·lacions de la UAB
2. Fora de les instal·lacions de la UAB però en el marc d'una activitat organitzada per la UAB
3. Si la conducta està vinculada a la relació laboral o acadèmica

El Protocol

Algunes dades de les atencions realitzades

Nº TOTAL D'ATENCIIONS
(2012-2023)

194

Nº TOTAL
D'ATENCIIONS
(2023)

27

El Protocol

Activació del procediment:

2023 - 7 expedients

Quatre expedients fan referència a denúncies cap a alumnes homes, mentre que els altres tres fan referència a denúncies cap a professors homes.

4 DENÚNCIES CAP A ALUMNAT

1. Expedient disciplinari
2. Expedient informatiu
3. En 2 casos: mesures correctores acadèmiques, de formació i acompanyament

3 DENÚNCIES CAP A PROFESSORAT

1. En 2 casos: expedients disciplinaris, però no s'han pogut aplicar perquè els professors ja no formen part del personal de la UAB.
2. No s'ha pogut iniciar el procediment informatiu pel mateix motiu

PROTOCOL GUIA D'ÀMBIT UNIVERSITARI

per prevenir i reparar amb diligència deguda les situacions de violència masclista, assetjament sexual i assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere

05

Recursos

Recursos dins la UAB

Servei d'Igualtat i Diversitat

Primera acollida, informació i assessorament.

<http://www.uab.cat/web/observatori-igualtat>

Pl. Cívica, Edifici L'Àgora, R/121 || Dll-Dv, 9h a 16:00h.

servei.igualtat.diversitat@uab.cat || Tel. 93 581 43 80

(per casos d'assetjament **atenció.igualtat.diversitat@uab.cat**)

Acollida psicològica

Acollida psicològica a tota la comunitat UAB i familiars en situació de violències sexuals o de gènere, i malestars de gènere.

Facultat de Psicologia de la UAB || Tel. **94 581 29 01**

Visites concertades, **dimecres de 10 a 15:00h.**

Podeu demanar hora al telèfon o al correu **atenció.igualtat.diversitat@uab.cat**

Recursos dins la UAB

Espai de Treball de la Masculinitat

Informació, formació i acompanyament individual per a homes de la comunitat UAB que vulguin repensar la seva manera de relacionar-se de forma no sexista. Aquest servei s'ofereix a través de l'associació Conexus.

[Formulari de contacte](#)

The graphic features the text 'els HOMES que volem ser' in a playful, blocky font. The word 'els' is in a yellow box, 'HOMES' is in a light blue box, 'que' is in an orange box, 'volem' is in a yellow box, and 'ser' is in an orange box. To the right of 'els' is a purple box containing a stylized, wavy line representing a male figure. Below the text, there is a pink box with the text 'Espai de treball de la masculinitat de la UAB' and a small icon of a person. To the right of this is a QR code with the text 'Consulta les diferents opcions' above it. At the bottom, there are logos for UAB, Observatori per a la Igualtat UAB, CONEUA, and others, along with the text 'Finançat pel Pacte d'Estatut contra la Violència Masculina'.

La UAB ofereix, a través de l'associació Conexus, un servei d'acompanyament adreçat a homes que vulguin repensar la seva manera de relacionar-se des d'una perspectiva no sexista.

► <http://www.uab.cat/observatori-igualtat>
✉ atencio.observatori.igualtat@uab.cat

Recursos dins la UAB

Protocols

[Protocol per prevenir i actuar contra l'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i la violència masclista \(2022\)](#)

[Protocol del canvi de nom legal al nom sentit adreçat a les persones transsexuals, transgènere, i intersexuals de la comunitat UAB \(2017\)](#)

Recursos dins la UAB

Drets i ajuts per a víctimes de violència

Guia de drets de les persones víctimes de violència a la UAB

Recursos fora de la UAB

- **Mossos d'Esquadra – Cerdanyola del Vallès (Unitat atenció a la víctima, especialitzada)** Av. Parc Tecnològic, 12 | 93 592 47 00
- **Tot tipus d'emergències 112**
- **Unitats especialitzada d'agressions sexuals**
 - Hospital Clínic (Barcelona) 24h. 932 275 400
 - Hospital Taulí (Sabadell) 24h. 937 23 10 10
- **Telèfon Violència de gènere – 016**
- **Centre LGTBI Barcelona**
C/Comte Borrell, 22 Barcelona | 93 880 51 11 | info@centrelgtbibcn.org
- **Observatori contra l'Homofòbia**
C/ Comte Borrell, 22. Barcelona | 93 217 26 69 | coordinacio@och.org

